

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 59 0 Ps 035434 22 Rev
Banjaluka: 23.5.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanje Bundalo, kao predsjednice vijeća, Senada Tice i Davorke Delić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari po tužbi tužioca P.P. d.o.o, B., kog zastupa advokat S.M., B., protiv tuženih Privatna zdravstvena ustanova A.E., B i E.B, B., koje zastupa advokat M.M., B., radi isplate, vrijednost spora 241.469,26 KM, i u pravnoj stvari po protivtužbi tuženih Privatna zdravstvena ustanova A.E., B. i E.B., B., protiv tužioca P.P. d.o.o B., radi naknade štete, vrijednost spora 450.000,00 KM, odlučujući o revizijama stranaka protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 035434 22 Pž od 25.10.2022. godine, na sjednici održanoj 23.5.2023. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužioca se odbija.

Revizija tužene E.B. se djelimično usvaja i presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 035434 22 Pž od 25.10.2022. godine, ukida u odbijajućem dijelu odluke o troškovima postupka po zahtjevu tužene E.B. i u tom dijelu vraća na ponovno odlučivanje, dok se u preostalom dijelu revizija tuženih E.B. i Privatne zdravstvene ustanove A.E. B., odbija.

Obrazloženje

Presudom Okružnog privrednog suda u Bijeljini broj 59 0 Ps 035434 20 Ps od 15.2.2022. godine, obavezana je tužena A.E. B. (u daljem tekstu: prvotužena) da tužiocu isplati iznos od 241.469,26 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od dana dospelosti svakog pojedinačnog potraživanja do dana isplate (kako je to navedeno u stavu 1. izreke), te da tužiocu na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 30.500,28 KM, sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Odbijen je tužbeni zahtjev tužioca u odnosu na tuženu E.B. (u daljem tekstu: drugotužena) kojim traži da se drugotužena obaveže na isplatu iznosa od 241.469,26 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od dana dospelosti svakog pojedinačnog potraživanja do dana isplate (kako je to navedeno u stavu 2. izreke).

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka preko iznosa dosuđenog u stavu 1. izreke.

Odbijen je protivtužbeni zahtjev tuženih da se obaveže tužilac da im na ime naknade materijalne štete iz osnova izmakle dobiti, isplati iznos od 259.671,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 25.2.2021. godine do isplate, kao i zahtjev za naknadu troškova postupka.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 59 0 Ps 035434 22 Pž od 25.10.2022. godine, žalba tužioca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u odbijajućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu.

Odbijena je žalba tuženih i prvostepena presuda potvrđena u dosuđujućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu i odbijajućem dijelu odluke o protivtužbenom zahtjevu.

Odbijeni su zahtjevi stranaka za naknadu troškova žalbenog postupka.

Tužilac revizijom pobija drugostepenu odluku u dijelu kojim je odbijen tužbeni zahtjev i u dijelu kojim je odbijen zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka, zbog povrede odredaba postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se odluka preinači i tužbeni zahtjev usvoji u odnosu na drugotuženu, a tužene obavežu na naknadu troškova žalbenog postupka prema troškovniku, troškova revizionog postupka u iznosu od 4.387,50 KM i troškova sudske takse na žalbu i reviziju, ili da se ukine u pobijanom dijelu i predmet u tom dijelu vrati na ponovno suđenje.

Tužene revizijom pobijaju drugostepenu odluku u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev i u dijelu kojim je odbijen protivtužbeni zahtjev, zbog povrede odredaba postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se odluka preinači i tužbeni zahtjev odbije, a usvoji protivtužbeni zahtjev i tužilac obaveže na naknadu troškova zastupanja pred prvostepenim i drugostepenim sudom i troškova na ime sastava revizije u iznosu od 4.387,50 KM, ili da se ukine u pobijanom dijelu i predmet u tom dijelu vrati na ponovno suđenje.

Tužilac u odgovoru predlaže da se revizija tuženih odbije, a ovi obavežu na naknadu troškova na ime sastava odgovora u iznosu od 4.387,50 KM.

Tužene u odgovoru predlažu da se revizija tužioca odbije, a ovaj obaveže na naknadu troškova na ime sastava odgovora u iznosu od 4.387,50 KM.

Revizija tužioca nije osnovana.

Revizija tužene E.B. je djelimično osnovana u odbijajućem dijelu odluke o troškovima postupka, dok u preostalom dijelu revizija tuženih nije osnovana.

Predmet spora su tužbeni i protivtužbeni zahtjev o kojima je odlučeno izrekom prvostepene presude.

Prvostepeni sud nalazi nespornim: da su tužilac i prvotužena bili u poslovnom odnosu u kome je tužilac isporučivao prvotuženoj lijekove i medicinska sredstva, da su u toku saradnje za svaku poslovnu godinu zaključivali zasebne ugovore (ugovori o kupoprodaji od 5.1.2015. godine, od 20.1.2016. godine, od 1.4.2017. godine i od 3.1.2018. godine), da su 1.6.2016. godine zaključili Ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji definišući međusobne odnose, način podrške dobavljača prema prvotuženoj, obim i okvir međusobne saradnje, obaveze ugovarača, a sve za period od 3 poslovne kalendarske godine počev od 1.1.2016. godine do 31.12.2018. godine, da su 3.4.2019. godine potpisali dokument označen kao "Sporazum".

U Sporazumu ugovorne strane (tužilac kao prodavac i prvotužena kao kupac) konstatuju postojanje dugovanja prvotužene prema tužiocu na 3.4.2019. godine u iznosu od 377.758,81 KM (član 1.), da je kupac u 2018. godini izvršio kupovinu robe u vrijednosti od 1.013.218,44 KM i ostvario pravo na rabat u iznosu od 141.850,58 KM sa PDV (član 2.), da svi kupoprodajni

ugovori koje su stranke zaključile prestaju važiti sa 31.12.2018. godine (član 3. stav 2.), da će prodavac odobriti i kupac prihvatiti rabat od 14% za promet koji kupac ostvari u periodu od 1.1.2019. godine do 31.3.2019. godine, odnosno rabat u iznosu od 32.944,91 KM i da su saglasni da će za period od 1.4.2019. godine do 31.12.2019. godine zaključiti novi ugovor, a da se uslovi koji su odobreni do 31.3.2019. godine ne mogu primjenjivati za taj period (član 4.).

Nalazom vještaka ekonomske struke R.I. od 29.6.2021. godine, utvrđen je dug prvotužene prema tužiocu po računima pojedinačno navedenim u tužbi za period od 3.12.2018. godine do 7.6.2019. godine, u iznosu 241.469,26 KM.

Sud cijeni da prvotužena nije osporila ni jedan račun na kom je zasnovan tužbeni zahtjev, počev od prvog neplaćenog računa broj ... od 3.12.2018. godine do zadnjeg računa broj ... od 7.6.2019. godine, pa time ni nalaz vještaka. Cijeneći da je zadnji račun ispostavljen 7.6.2019. godine, sud zaključuje da je Sporazumom ugovorena saradnja do 31.3.2019. godine, nastavljena i nakon toga sve do juna 2019. godine.

Tužilac primarnim zahtjevom traži da se tuženi obavežu solidarno na plaćanje utuženog potraživanja, a alternativnim zahtjevom da se prvotužena obaveže na plaćanje kao dužnik, a drugotužena kao supsidijarni dužnik.

Prvostepeni sud smatra da je riječ o eventualnoj kumulaciji tužbenih zahtjeva iz člana 55. stav 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), jer je tužilac odredio redoslijed prema kom će sud odlučivati o tužbenim zahtjevima.

Cijeneći odredbu člana 41. stav 1. Uredbe sa zakonskom snagom o ustanovama („Službeni list BiH“, broj 6/92, 8/93, 13/94 – u daljem tekstu: Uredba), sud zaključuje da se ovaj stav „ne bi trebalo drugačije tumačiti“ osim da ustanova za svoje obaveze, pa time i obaveze iz poslovnih odnosa u kojima je ugovorna strana, odgovara svojim sredstvima, dakle isključivo i ta obaveza „nikako ne može postati direktna obaveza osnivača“ (u ovom slučaju drugotužene).

Sud je odbio tužbeni zahtjev u odnosu na drugotuženu zaključujući da ona ne može odgovarati za obaveze prvotužene, ni kao solidarni ni kao supsidijarni dužnik.

Protivtužbenim zahtjevom prvotužena traži naknadu štete na ime izgubljene dobiti za period 2019. godine, 2020. godine i 2021. godine, koja bi po nalazu vještaka R.I. godišnje iznosila 86.557,00 KM sa PDV ili za utuženi period 259.671,00 KM.

Temeljem e-mail komunikacije koju su tužilac i tužene međusobno razmjenjivali, sud utvrđuje da su stranke pregovarale o mogućnosti zaključenja ugovora za 2019. godinu, ali da do zaključenja novog ugovora koji bi važio sa novim uslovima počev od 1.4.2019. godine do 31.12.2019. godine, nije došlo.

Sud ima u vidu da je Aneks 4 Ugovora o kupoprodaji broj ... od 1.4.2019. godine, potpisan samo od prvotužene, ali ne i tužioca. Sud ukazuje da se u tekstu Aneksa pominje Ugovor o kupoprodaji broj ... od 1.4.2019. godine sa Aneksom 1, 2 i 3, koji ugovor i Aneksi nisu priloženi u spis, pa “nije poznat njihov sadržaj i da li su potpisani od svih ugovorača”. Aneks 4 Ugovora broj ... je priložen u spisu, potpisan od strane prvotužene ne i drugotužene, a iz odredbe člana 3. Aneksa slijedi da se van snage stavljaju odredbe člana 4. i 5. Aneksa 1 (rabat na kvartalni i godišnji obim kupovine).

Iz iskaza drugotužene kao direktora prvotužene slijedi da je u aprilu 2019. godine od menadžmenta tužioca dobila ugovor broj ... sa tri Aneksa, da ih je potpisala i vratila, ali "nikad nije dobila taj ugovor potpisan od strane novog menadžmenta", kao ni Aneks 4.

Zaključak je suda da su ugovorači „zapeli“ u početnom stadijumu pregovora, pošto se spornim ukazalo prethodno izmirenje dugovanja prvotužene, pa po ocjeni suda „obje pregovaračke strane snose rizik neuspjeha pregovora“, zbog čega je protivtužbeni zahtjev odbijen.

Odluka prvostepenog suda je zasnovana na odredbama člana 17., 30. stav 2. i 3., 155. i 189. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93, 3/96 i 39/03 – u daljem tekstu: ZOO).

Drugostepeni sud u cijelosti prihvata činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, iz kog razloga odbija žalbe stranaka i potvrđuje prvostepenu presudu.

Sud je neosnovanim cijenio prigovor tuženih o stvarnoj nenadležnosti, nalazeći da je drugotužena utužena kao osnivač prvotužene, a ne kao fizičko lice, ali i da prvotužena nema pravni interes da ističe prigovor jer je tužbeni zahtjev u odnosu na drugotuženu odbijen.

Sud je neosnovanim cijenio prigovor o objektivnoj odgovornosti drugotužene (kao direktora i osnivača prvotužene), prihvatajući pravilnim razloge koje je dao prvostepeni sud o nedostatku pasivne legitimacije drugotužene. Po stavu drugostepenog suda, odgovornost drugotužene ne može proizilaziti iz odredbe člana 41. Uredbe, posebno kada se ima uvidu da „tužilac nije izveo dokaz uvidom u akt osnivanja prvotužene“, a kako bi „dokazao odgovornost drugotužene kao osnivača za neizmirene obaveze prema povjericima“.

Drugostepeni sud je pravilnim prihvatio ocjenu nalaza vještaka u dijelu koji se odnosi na tužbeni zahtjev, imajući u vidu da je nalaz zasnovan na relevantnoj dokumentaciji (računima) koju tuženi nisu osporili, jer da su svoju „aktivnost usmjerili“ na dokazivanje osnovanosti i visine potraživanja iz protivtužbenog zahtjeva.

Sud prihvata da su stranke, vezano za nastavak poslovne saradnje u 2019. godini, bili u fazi pregovora, a da konačni dogovor nije ostvaren jer nije postignut dogovor o ispunjenju duga prvotužene iz prethodnog vremenskog perioda.

Stoga smatra da nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 30. u vezi sa odredbom člana 189. stav 3. ZOO za odgovornost tužioca za eventualnu naknadu štete opredjeljene protivtužbenim zahtjevom, jer tuženi nisu dokazali da je tužilac pristupio pregovorima bez stvarne namjere da zakluče novi ugovor za 2019. godinu.

Vezano za žalbene navode tuženih o podizanju optužnice od strane Tužilaštva Hercegovačko-neretvanskog kantona broj T07 0 KTPO 0026724 21 od 7.5.2021. godine protiv tužioca u vezi krivičnog djela „krivotvorenje isprave – mjenice broj ..., potvrđena rješenjem Općinskog suda u Mostaru broj 58 0 K 212652 21 Kps od 25.5.2021. godine, sud nalazi da to nema uticaja na odluku u sporu jer ne postoji pravosnažna krivična presuda kojom je utvrđena krivična odgovornost tužioca.

Drugostepena odluka je pravilna i revizioni navodi je ne dovode u opravdanu sumnju.

Neosnovani su revizioni navodi tužioca o objektivnoj solidarnoj/supsidijarnoj odgovornosti drugotužene za potraživanje iz tužbenog zahtjeva.

Prema odredbi člana 11. stav 1. Zakona o apotekarskoj djelatnosti Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“, broj 40/10), apotekarsku zdravstvenu ustanovu može osnovati i fizičko lice, strano ili domaće, a odredbom člana 13. je propisano da se na osnivanje apotekarske zdravstvene ustanove shodno primjenjuju propisi o zdravstvenoj zaštiti i ustanovama, ako zakonom nije drugačije određeno.

Apotekarska zdravstvena ustanova se na osnovu rješenja o ispunjenosti uvjeta za obavljanje zdravstvene djelatnosti i osnivačkog akta, upisuje u registar kod nadležnog suda u skladu sa propisima o registraciji ustanova u Federaciji (član 57. stav 5. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (“Službene novine F BiH”, broj 46/10 i 75/13), a počinje raditi danom upisa u registar čime stiče svojstvo pravnog lica. Članom 92. Zakona je definisano da je apoteka zdravstvena ustanova koja vrši nabavku lijekova i medicinskih sredstava, skladištenje, čuvanje pod propisanim režimom, izdavanje i distribuciju lijekova i medicinskih sredstava, kao i izradu galenskih i magistralnih pripravaka u skladu sa propisom o apotekarskoj djelatnosti.

Zakon o sistemu javnih službi („Službeni glasnik RS“, broj 68/07, 109/12 i 44/16) u članu 2. stav 1. propisuje da se javnom službom, između ostalog, smatraju i ustanove koje obavljaju djelatnost od opšteg interesa, između ostalog i u oblasti zdravstvene zaštite (član 3.), čiji osnivač može biti i fizičko lice (član 5.). Na njihovo osnivanje, organizaciju i rad primjenjuju se propisi koji se odnose na preduzeća, ako zakonom nije drugačije određeno (član 11.). Prema odredbi člana 14. Ustanova ima svojstvo pravnog lica koje stiče upisom u registar kod nadležnog suda.

Tužilac u reviziji navodi da je drugotužena kao osnivač i kao direktor odgovorna za obaveze prvotužene, saglasno odredbi člana 41. stav 2. Uredbe.

Odredbom člana 6. propisano je da osnivač donosi Akt o osnivanju ustanove kojim, između ostalog, se regulišu međusobna prava i obaveze između ustanove i osnivača i način na koji se pokriva višak rashoda nad prihodima.

Odredbom člana 41. stav 1. Uredbe je propisano da je Ustanova odgovorna za svoje obaveze, da je osnivač *supsidijarno* odgovoran za obaveze Ustanove, ako aktom o osnivanju nije drugačije određeno (stav 2.).

Ako odgovornost osnivača nije isključena on je, prema navedenoj odredbi Uredbe, između ostalog dužan da u roku od 60 dana od dana usvajanja godišnjeg obračuna, pokrije višak rashoda nad prihodima Ustanove (stav 3. alineja 1.). Iz navedene odredbe slijedi da je odgovornost osnivača *supsidijarna*, što znači da se on poziva na odgovornost u slučaju kada se naknada štete ne može dobiti od onog koje je primarno odgovoran, a to je u ovom slučaju prvotužena. Aktom o osnivanju *supsidijarna* odgovornost osnivača može biti samo isključena, ali ne proširena tako da bude određena kao solidarna odgovornost jer bi to bilo u suprotnosti sa članom 41. stav 1. Uredbe.

Prvotužena je i dalje registrovana kao zdravstvena ustanova, nije joj oduzeta dozvola za rad niti je po nekom drugom osnovu prestala obavljati registrovanu apotekarsku djelatnost, pa nema mjesta da za dug *supsidijarno* odgovara drugotužena kao osnivač.

S obzirom da drugotužena u pogledu tužbenog zahtjeva nije pasivno legitimisana, a u pogledu protivtužbenog zahtjeva nema aktivnu legitimaciju, revizioni prigovori tuženih u pogledu stvarne nenadležnosti nemaju uticaja na pravilnost pobijane odluke.

Tužene revizijom pobijaju odluku o tužbenom zahtjevu navodeći da je povrijeđena odredba člana 8. ZPP u vezi sa pravilnom ocjenom nalaza vještaka vezano za iznos potraživanja iz tužbenog zahtjeva. U reviziji se ukazuje da su nižestepeni sudovi zahtjev usvojili u iznosu od 241.469,26 KM iako iz nalaza slijedi da je visina potraživanja 241.452,41 KM. Tuženi u reviziji ne tvrde da njihov dug ne postoji niti konkretno osporavaju bilo koji od računa navedenih u tužbi, pa kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, neznatna razlika (16,85 KM) bez konkretnog osporavanja računa, nije od uticaja na zakonitost i pravilnost odluke u dijelu odluke o tužbenom zahtjevu.

Protivtužbom se traži naknada štete na ime izgubljene dobiti za period 2019., 2020. i 2021. godina, a osnov za odgovornost tužioca prvotužena nalazi u vođenju pregovora bez stvarne namjere da zaključe ugovor.

Vještak je do iznosa iz protivtužbenog zahtjeva od 259.671,00 KM došao na način da je utvrdio prosječno ostvarenu dobit u trogodišnjem periodu koji prethodi utuženom periodu, te je na taj način izračunao da bi prvotužena u svakoj godini koja je obuhvaćena protivtužbom ostvarila projektovani prihod od $86.557,00 \text{ KM} \times 3 \text{ godine} = 259.671,00 \text{ KM}$.

Odredbom člana 30. stav 1. ZOO je propisano da pregovori koji prethode sklapanju ugovora ne obavezuju i da ih svaka strana može prekinuti kada hoće, ali i da ona strana koja je vodila pregovore bez namjere da sklopi ugovor odgovara za štetu nastalu vođenjem pregovora (stav 2.), odnosno za štetu odgovara i ona strana koja je vodila pregovore u namjeri da zaključi ugovor pa odustane od te namjere bez osnovanog razloga i time drugoj strani prouzrokuje štetu.

Osnovno je pravilo da pregovori predstavljaju razmjenu mišljenja između eventualnih budućih ugovarača i za sobom ne povlače pravnu posljedicu sklapanja definitivnog ugovora. Zato je svaki od pregovarača slobodan da započete ugovore prekine kada god hoće. Odgovornost jednog od pregovarača za naknadu štete može postojati: a) ako je vodio pregovore bez namjere da sklopi ugovor ili b) ako je vodio pregovore u namjeri da zaključi ugovor pa odustane od te namjere bez osnovanog razloga, uz opšti uslov c) da je time drugoj strani prouzrokovao štetu. Odgovornost za uzrokovanu štetu ne može se tretirati kao povreda ugovorne obaveze jer ona u fazi pregovora ne postoji, niti kao vanugovorna obaveza jer ne postoji određena činidba obaveze, već kao povreda koja se u pravnoj teoriji naziva „povreda očekivanog ispravnog ponašanja“, odnosno postupanje suprotno načelima obligacionog prava iz člana 12. i 16. ZOO.

Prvotužena tvrdi da je postojala namjera i dogovor stranaka da se zaključi ugovor o saradnji za 2019. godinu, navodeći da je ona potpisala ugovor broj ... od 1.4.2019. godine i sva 4 Aneksa, a tužilac koji je njoj dostavio ugovor i Aneксе, nije to učinio.

Ugovor broj ... od 1.4.2019. godine, sa Aneksima, 1.2 i 3. nije čitan kao dokaz u parnici.

U članu 1. Aneksa 4 od 1.4.2019. godine stoji: „Ugovorne strane saglasno potvrđuju da su dana 1.4.2019. godine zaključile Ugovor o kupoprodaji broj ... sa Aneksom 1, Aneksom 2 i Aneksom 3“.

E-meilom od 19.4.2019. godine, Z.V., komercijalni direktor tužioca, upoznaje prvotuženu o problemu „praćenja rabata“ zbog softverskih nedostataka i obavještava da je „smanjila obim na godišnjem nivou na 600.000,00 KM“, te traži da prvotužena potpiše ugovor i Aneks ako je „ok“ i da „nastave isporuku robe“.

E-meilom od 14.5.2019. godine, tužilac upoznaje prvotuženu da bi „vrlo rado nastavio saradnju“, da je „jedina prepreka“ tome povrat robe po izboru tužioca i dospjeli neplaćeni dug koji na taj dan iznosi 118.943,87 KM, odnosno ukupan dug 241.762,36 KM, te poziva prvotuženu da dug izmiri „što je moguće prije“.

E-meilom od 7.6.2019. godine, tužilac upoznaje prvotuženu da je njen ukupni dug 240.677,06 KM, da su u telefonskom razgovoru načelno dogovorili da se dospjeli dug plati u 3 jednake uzastopne mjesečne rate počev od juna 2019. godine, a nedospjeli dug prema dospijeću faktura, te ako je prvotužena spremna potpisati takav sporazum uz izdavanje mjenica kao garancije plaćanja i za buduću robu, da dogovore „dalju komercijalnu saradnju za 2019. godinu“.

E-meilom od 15.6.2019. godine, prvotužena upoznaje tužioca da je „spremna pristupiti prevazilaženju problematike“ na način da potpišu novi ugovor za saradnju u 2019. godini uz prethodno dogovorene uvjete, nakon čega bi jednokratno uplatila 100.000,00 KM na ime starog duga, a preostali dug u 6 jednakih rata počev od 7/2019. godine pa zaključno sa 31.12.2019. godine, s tim da bi u periodu od 1.7.2019. godine do 31.12.2019. godine ostvarila promet od 500.000,00 KM sa PDV i plaćala „uredno u 90 dana“. U odgovoru tužilac u E-meilu od 17.6.2019. godine, prihvata prijedlog, traži da se izdaju nove mjenice kao osiguranje novog sporazuma, da uz novi sporazum potpisuju i komercijalni ugovor uz definisanje saradnje „do kraja 2019. godine“, i da prvotužena za sve da „suglasnost za realizaciju“.

Iz dokaza proizilazi da je tužilac 3.7.2019. godine dostavio U.C.B. mjenicu prvotužene serijske oznake ... popunjenu na iznos od 235.332,62 KM slijedom čega dolazi do blokade računa prvotužene (odblokiran 8.7.2019. godine). Istovremeno e-meilom od 4.7.2019. godine tužilac obavještava prvotuženu o preduzetim mjerama radi naplate potraživanja.

E-meilom od 5.7.2019. godine, prvotužena u odgovoru ukazuje na zloupotrebe tužioca, traži hitno povlačenje mjenice, nakon čega podnosi krivičnu prijavu.

Kod ovako utvrđenih činjenica logičnim se nameće zaključak da je mogućnost postizanja zajedničkog dogovora za zaključenje ugovora o poslovnoj saradnji za 2019. godinu (počev od 1.4.2019. godine), uslovljen sporazumnim rješenjem plaćanja duga koji je nastao u prethodnim godinama. Očigledno je da takav zajednički dogovor nije postignut jer ugovor nije zaključen. Ni član 1. Aneksa 4. od 1.4.2019. godine se ne može tumačiti u smislu da je ugovor zaključen, jer nije sporno da tužilac nije potpisao ugovor za 2019. godinu sa Aneksima i potpisane primjerke dostavio prvotuženoj. E-meil korespondencija nakon 1.4.2019. godine ukazuje da je konačna finalizacija ovjere ugovora uslovljena prethodnim rješenjem plaćanja nastalog potraživanja.

Pored navedenog, sve i kada bi se prihvatilo da bi postojala odgovornost tužioca u smislu odredbe člana 30. ZOO, prvotužena, po ocjeni ovog suda, nije dokazala visinu štete koju je pretrpjela. Ta šteta ne može biti izgubljeni prihod u iznosu iz protivtužbenog zahtjeva jer je prvotužena i u 2019. godini i kasnije nastavila sa radom (drugačije ne tvrdi niti dokazuje), što znači da je sklopila ugovor sa drugim dobavljačem. Šteta na čiju bi naknadu prvotužena imala pravo, jeste eventualna razlika nabavnih cijena lijekova i medicinskih proizvoda od novog dobavljača i tužioca, tj. ako je novom dobavljaču plaćala veću cijenu za iste lijekove i proizvode nego tužiocu, ali tu štetu nije tražila ni dokazivala.

Drugostepena odluka nije pravilna u dijelu kojim je odlučeno o zahtjevu tužene E.B. za naknadu troškova postupka, na što se revizijom osnovano ukazuje.

Potvrđujući prvostepenu presudu u dijelu kojim je odbijen protivtužbeni zahtjev, drugostepeni sud je potvrdio i dio kojim je odbijen zahtjev tuženih za naknadu troškova postupka. Prema troškovniku opredjeljenom na ročišnom zapisniku od 21.12.2021. godine, tuženi su tražili naknadu troškova cjelokupnog postupka, dakle kako troškova nastalih u vezi sa tužbenim tako i troškova nastalih u vezi sa protivtužbenim zahtjevom.

Tužba (član 53. ZPP) i protivtužba (član 74. ZPP) su u procesnopravnom smislu samostalne tužbe o kojima sud može odlučiti jednom odlukom ili posebnim odlukama, ali to im ne oduzima procesnu samostalnost.

Tužbeni zahtjev tužioca je u cijelosti odbijen u odnosu na drugotuženu, pa saglasno odredbi člana 386. stav 1. ZPP ona ima pravo na naknadu troškova postupka od stranke koja je izgubila parnicu.

Troškovi na čiju bi naknadu drugotužena imala pravo su u vezi sa tužbenim zahtjevom, dok u vezi sa protivtužbenim zahtjevom ne bi mogla ostvarivati naknadu jer je zahtjev u cijelosti odbijen.

Međutim, nižestepeni sudovi nisu pravnu situaciju cijenili na navedeni način što je imalo za posljedicu da pobijana odluka ne sadrži razloge na temelju kojih bi se mogla ispitati njena pravilnost u dijelu kojim je odlučeno o troškovima postupka u odnosu na tuženu E.B., a slijedom toga nema uslova za preinačenje u tom dijelu jer nije utvrđeno koji se troškovi tužene E.B., nastali tokom parnice, mogu prihvatiti kao opravdani i u kom iznosu.

Temeljem odredbe člana 248. ZPP odbijena je revizija tuženih u odnosu na odluku o tužbenim zahtjevima, a temeljem odredbi člana 250. stav 2. u vezi sa članom 254. stav 1. i 4 ZPP u odnosu na odluku o troškovima postupka.

Predsjednica vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić